Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ (*)

Chembrechit (Αἰγύπτου) 28)12 903

Κύριε Δ. Ταγκόπουλε.

... Μπράβο στὸν Νουμᾶ: μόνος καὶ μοναχὸς πῆρε ἀπάνω του νὰ συγυρίσῃ ὅλα τὰ παλληκάρια τῆς στενοκεφαλιᾶς ποῦ βάλθηκαν καλὰ καὶ σώνει νὰ μᾶς χανταχώσουν τὴν γλῶσσα. Πολὺ παράξενο πρᾶγμα ὅλοι τραβοῦν μπροστά καὶ σὲ ὅλα τους καὶ στὴ γλῶσσα, ἡμεῖς οἱ Ρωμηοὶ βρεθήκαμε πειὸ ἐξυπνοι νὰ θέλουμε νὰ ξαναγυρίσουμε πίσω.

Ὁ Νουμᾶς ἔχει τὰ συγχαρητήριά μου ἐγκαρδιακά κι' ὁλόθερμα συγχαρητήρια ἀνθρώπου τῆς δουλιᾶς: ἂς πολεμήσῃ: ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποῦ ἀγαποῦν τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν πατρίδα τους τὸν συγχαίρονται καὶ θὰ τὸν βοηθήσουν· σὲ λίγον καιρὸ κι' ἄλλη βέβαια ἐφημερίδα σὰ δαύτηνε θὰ ἔβγῃ νὰ πολεμήσῃ στὸ πλευρό της. Ἡ ἀλήθεια τραβάει μπροστά, κι' ἂς μὴν παιδεύονται κι' ἂς μὴν πονοκεφαλοῦν οἱ στενοκέφαλοι νὰ τὴν στομώσουν· τὴν ἀργοποροῦν μόνο.

Σὲ ὅλα ἰδικός σας.

Κώστας Ἀδαμόπουλος

(*) Μὲ χαρὰ δημοσιεύομε τὰ λίγα αὐτὰ λόγια ἀπὸ τὸ γράμμα τὸ εὐγενικώτατο τοῦ κ. Ἀδαμοπούλου, ὄχι μονάχα γιατ' εἶναι τιμητικὰ γιὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ «Νουμᾶ», ἀλλὰ περισσότερο γιατ' εἶναι μιὰ ἀπόδειξι τρανὴ πῶς ἡ Ἀλήθεια μέρα μὲ τὴ μέρα ἀποχτάει ὀπαδοὺς καὶ στρατιῶτες.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΚΑΙ ΘΡΟΦΗ

Ὁ Rollo Russell γράφει στὰ «Καθημερινὰ Νέα» τῆς Λόντρας τ' ἀκόλουθα:

Τὰ γράμματα ποῦ βγῆκαν τελευταῖα στὴν ἐφημερίδα σας γιὰ τὰ καλὰ ἀποτελέσματα μερικῶν ἀχτίδων καὶ ἁπλῆς θροφῆς στὸν Καρκῖνο, μὲ κάνουνε νὰ σᾶς γράψω ὅσα παρατήρησα μελετῶντας ἀφτὸ τὸ ζήτημα, δηλαδὴ τὶ πληθαίνει ἀφτὴ τὴν ἀρρώστια.

1. Ὁ Καρκῖνος εἶναι πολὺς στὶς πλούσιες χῶρες, σπάνιος ἢ καὶ ἄγνωστος στὶς πιὸ φτωχές, καὶ μέτριος στὶς μέτρια πλούσιες ἢ μέτρια φτωχὲς κοινωνίες.

2. Πλήθηνε ἀνάλογα μὲ τὸν πληθυσμὸ τοῦ πλούτου σὲ πολλοὺς τόπους ποὺ τοὺς δεκατίζει τώρα.

3. Στὴν ἴδια κοινωνία πειράζει περσότερο τοὺς πλούσιους παρὰ τοὺς φτωχούς.

4. Γενικὰ πέφτει περσότερο στοὺς ντόπιους Ἰντοὺς ποῦ μάθανε καὶ ζοῦν σὰν Ἐβρωπαῖοι, παρὰ στοὺς Ἰντοὺς ποῦ ζοῦν ἀκόμα μὲ τὰ δικά τους συνήθια.

5. Ὅσοι ζοῦνε σὲ μοναστήρια ὅπου ἡ θρεφὴ εἶναι καὶ ἁπλὴ καὶ μέτρια καὶ ποῦ δὲν τρῶν καθόλου κρέατα, ἀφτοὶ εἴτε δὲν παθαίνουν καθόλου τὴν ἀρρώστια εἴτε πολὺ σπάνια.

6. Χῶρες κι' ἐπαρχίες ποὺ ξαδιάζουν περσότερο κρέας παρὰ οἱ γειτόνοι τους, ἔχουν καὶ τόσο τοῖς ο(ο κρούσματα περσότερά τους.

7. Στὰ δυτικὰ τῆς Ἰρλάντας ὅπου πλήθηνε ἡ κρεοφαγία καὶ τὰ πιοτά τους εἶναι δυνατὰ—γουΐσκι καὶ πολὺ βρασμένο τσάι—οἱ στατιστικές τους δείχνουν καὶ γοργὸ πολλαπλασιασμὸ τοῦ καρκίνου.

8. Εἶναι περίεργο πῶς ἀνάλογα, ὅπου πληθαίνει ὁ ἐξοδιασμὸς κρεάτου πληθαίνει κι' ὁ Καρκῖνος σένα ἔθνος· τὸ ἴδιο παρατηροῦν κι' ὡς πρὸς τὴν ἀναλογία τοῦ τσαΐου, τοῦ καφέ, τῶν σπίρτων καὶ τοῦ καπνοῦ.

9. Ὁ Καρκῖνος πειράζει τοὺς ἡλικιωμένους, εἶναι λοιπὸν ἀρρώστια τῶν γερατιῶν σὰν παρακμάζει ἡ χώνεψη. Συχνὰ χτυπάει κι' ὅτους ἔχουν πολλὲς συλλογὲς γιατὶ ἀφτοὶ παρακουράζουνται καὶ τὰ νέβρα τους χαλαρώνουν.

10. Φαίνεται πιθανὸ πῶς τὸ πάρα πολὺ κρέας καθὼς καὶ τὸ τσάϊ καὶ ὁ καφφὲς ἔχει πολὺ νὰ κάνει μὲ τὸν πληθυσμὸ τοῦ Καρκίνου.

Μιλῶντας γενικά, δὲν ἔχει λόγο πῶς ὁ καρκῖνος εἶναι συχνὴ καὶ θανατηφόρα ἀρρώστια τῶν πολιτισμένων κρεατοφάγων τόπων, καὶ πῶς εἶναι σπάνιος οτοὺς χορτοφάγους κι' ὁπωροφάγους ἢ σταροφάγους τόπους, κι' ἂς εἶναι μισοπολιτισμένοι Κι' ἔτσι στὴν Ἴντια εἶναι σπάνιος, στὴ Συρία καὶ Ἀραβία πολὺ σπάνιος ἢ καὶ ἄγνωστος, στὸ Σιὰμ σπάνιος, στὸ Βάρνεο, στὴ Γιάβα, στὴν Ἀφρική, στὴν Ἰρλάντα σπάνιος· καὶ στὴν Περσία σπάνιος, ἃ βγάλεις τοὺς ἐκεῖ Ρώσσους καὶ Ἀρμένηδες. Στὴν Κίνα εἶναι πολὺ πιὸ σπάνιος παρὰ στὴν Ἐβρώπη. Στὸ Λάγο μονάχα 5 κρούσματα εἶναι γνωστὰ σὲ 14 χρόνια, κι' ἀφτοὶ οἱ 5 εἴτανε ντόπιοι ποὺ εἴχανε ζήσει Ἐβρωπαϊκὴ ζωή.

Τὴ ζωϊκὴ θροφὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲ μᾶς τὴ συστήνουν οἱ μεγάλοι φυσιολόγοι τοῦ περασμένου αἰῶνα· μάλιστα ὁ Benjamin Richardson, νομίζω, εἶπε καθαρὰ τὴ γνώμη του σένα θέμα ποὔγραψε στὰ 1888, σὰν ἀνάφερε τὴν καταπληχτικὴ ἐνέργεια ποὺ ξοδιάζει ὁ ἄνθρωπος πετῶντας ἀπὸ τὸ κορμί του οὐσίες ποὺ δὲν ἔπρεπε ποτὲς νὰ μπάσει μέσα του.

Ὁ ἄνθρωπος ἂν καὶ μπορεῖ νὰ ζεῖ τρώγοντας κρέας, πολὺ λίγο εἶναι ὅμως, κανωμένος ἀρχῆθες νὰ τρώει στάρια κι' ὀπωρικά. Τὰ φυτὰ ἔχουν ἀτέλειωτη προμήθια θροφῆς, φτάνει νὰ ξέρει ὁ ἄνθρωπος νὰ τὴ βγάζει.

Εἶναι πιθανὸ πῶς ἂν οἱ ἄνθρῶποι δὲν ἔτρωγαν κρέας, θὰ λιγόστεβε ὄχι μοναχὰ ὁ καρκῖνος, μὰ κι' ἄλλες σοβαρὲς ἀρρώστιες τῆς ἐποχῆς μας καὶ τοῦ τόπου μας. Σᾶς δίνουμε καὶ παράδειγμα τὸν Καθηγητὴ Adam Ferguson γιὰ νὰ δεῖτε τὶ μπορεῖ νὰ κατορθωθεῖ. Σὰν εἶταν ἐξηντάρης τὸν ἔπιασε παραλυσία. Ὁ Γιατρὸς Wilson τόνε συβούλεψε νὰ τρώει μόνο χορταρικὰ καὶ νὰ μὴν πίνει παρὰ νερὸ ἢ γάλα. Μ' αὐτὴ τὴ συνταγὴ ἔγιανε, ἔζησε ὡς τὰ 93, κι' ὁ Walter Scolt τὸν παρασταίνει ὡς τὸν καλήτερο παράδειγμα καλῶν γερατιῶν ποὺ ἀπάντησε στὴ ζωή του.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

Σημ. Ν. Στὴν Ἑλλάδα ἄλλοτες ὁ Καρκῖνος εἶταν ἀρρώστια σπάνια. Τώρα ὕστερα ὅμος ἄρχισε νὰ πολλαπλασιάζεται, κι' ὁ λόγος ἴσως εἶναι πώς, ἐνῷ ὁ τόπος μας παράγει λαμπρὰ γόρτα καὶ καρπούς, ἐμεῖς ἀπὸ ξενισμό, ἀογίσαμε καὶ προτιμᾶμε τὰ βοδινὰ κρέατα καὶ βούτυρα ποὺ μᾶς ἔρχουνται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ ἀρρωστιάρικα καὶ βρωμερά.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Μαλλιαρίδη. Ἐξακολουθεῖ ὁ κύριος αὐτὸς νὰ συκοφαντῇ, ὅσο δὲν ὀνομάζει τὸν «φίλον καὶ συνεργάτη» μας» ποῦ τὸν πληροφόρησε πῶς ὁ «Νουμᾶς» «ὑποστηρίζεται καὶ ὑλικῶς ἀπὸ τοὺς πλουτίους δημοτικιστάς» Τέτοιο φίλο καὶ τέτοιο συνεργάτη τοῦ τὸν χαρίζουμε. Μὰ φοβούμαστε πῶς κ' ἐδῶ, ὅπως καὶ σ' ὅλη τὴν φιλολογική του ἐργασία ὁ κ. Γο Ξερν. ψεύδεται καὶ πῶς «φίλος καὶ συνεργάτης μας» εἶναι ἀπλούστατα ἡ ἀχαλίνωτη φαντασία του. — κ. Ε Νικολ. Βεβαιότατα. Ἔτσι εἶναι κι' ἂς τσαμπουνᾶν ὅ,τι θέλουν μερικοὶ μουζικάντηδες ποῦ προσποιοῦνται καὶ τὸν λόγιο, πῶς δημοσιεύουμε παρὰ τὴ θέλησί μας τὸ «Ἀφιερωτικὸ γράμμα» τοῦ Ψυχάρη, γιατ' εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ δημοσιεύσουμε. Ὁ «Νουμᾶς» μονάχα ἀπέναντι τῶν ἀναγνωστῶν του εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τοὺς παρέχῃ ἐκλεχτὴ ὕλη καὶ τέτοια εἶναι, κατὰ τὴν πεποίθησί του, κ' ἡ ἐπιφυλλίδα τοῦ Ψυχάρη, ὅπως τὸ βλέπουν ὅλοι ὅσοι εἶναι ἱκανοὶ νὰ μοιράσουν δυὸ γαϊδουριῶν ἄχερα καὶ νὰ μὴν ἐκδίδουν «Κριτικές». — κ. Ἀγ. Θέρ. Εὐχαριστοῦμε. Θὰ δημοσιευθῇ. Θὰ σοῦ στείλουμε καὶ τὰ φύλλα — κ. Ε. Ζαχ. Καὶ τὸ διήγημα ὡραῖο εἶναι καὶ ἡ μετάφρασι ἐπιτυχημένη. Θὰ δημοσιευθῇ. Ἂν θέλετε, στεῖλτε μας καὶ τἄλλα δυὸ τοῦ ἴδιου συγγραφέα ποὺ ἀναφέρετε στὸ γράμμα σας.

ΕΒΓΗΚΑΝ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

„ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ"

ΤΟΜΟΣ Β'.

Πουλιοῦνται στὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς

« Ἑστίας δρ. 6

ὅπως ξυπνάει ὁ ἄθρωπος τὸ πρωί! Μὰ δὲν εἴτανε ὕπνος ἀφτός, εἴτανε ἀλήθεια, καὶ γιὰ τοῦτο ἀφοῦ ξυπνήσαμε, τὰ ὀνείρατα τοῦ ὕπνου ἐκείνου τοῦ τρομεροῦ ἀκόμη θολώνουνε τὴν ψυχή μας, ἀκόμη παραδέρνουνε τὴ ζωή μας. Μαβὴς εἶναι μονάχα ὁ οὐρανός μας. Ὁ νοῦς μας εἶναι συνεφιασμένος, ὁ νοῦς μας στέκεται πάντα βουρκωμένος σὰν τὰ κλέφτικα τὰ βουνά, χωρὶς τὸν κλέφτικο τὸν ἥρωϊσμό! Μὲ ξέρετε καὶ τὸ ξέρετε πῶς τὸ λέω μὲ τὸν πόνο τῆς καρδιᾶς μου. Μὰ μήπως δὲν πρέπει νὰ τὸ λέμε; Εἴμαστε ἀπολίτιστο, μικρό, συχνὰ μάλιστα καὶ βάρβαρο ἔθνος—ὅπως εἶναι τόσες φορὲς βάρβαρο καὶ τὸ παιδί, μάλιστα σὰ γεννήθηκε σκλάβο

—« Ἂς ποῦμε λοιπὸν πῶς δὲν ἀξίζουμε τίποτες καὶ τέλειωσε!»

Τέτοια ἢ παρόμοια λόγια θυμᾶμαι νὰ μοῦ εἴπατε μιὰ μέρα στὴν ἐξοχή, ποῦ μιλούσαμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ποῦ μὲ τὴ συνηθισμένη μου τὴν εἰλικρίνεια, ἕνα ἕνα, σᾶς ἀράδιαζα τὰ τρομαχτικά μας τὰ ἐλαττώματα. Καὶ νὰ σᾶς τὸ μολογήσω, τώρα ποῦ τὰ ξανακλέμε, ἀπόρησα μὲ τὸ λόγο σας. Τί ἔφκολα ποῦ ἀποθαρρύνεται ὁ Ρωμιὸς—ὅσο ἔφκολα καὶ παίρνει θάρρος! Τί γλήγορα ποῦ τοῦ φέβγει τὸ κουράγιο, γλήγορα ὅσο τοῦ ξανάρχεται κ' ἡ περιφάνεια! Δὲ σᾶς φαίνεται καὶ σ' ἀφτὸ νὰ μοιάζῃ μὲ τὸ παιδί, ποῦ λίγη συνέχεια μᾶς δείχνουνε τὰ κινήματά του; Ἔτσι κι ὁ Ρωμιός, πότε ὀντάριο, πότε βασιλιάς, γιατὶ δὲν ἔμαθε νὰ ξεδιακρίνῃ μὲ κρύο μάτι τὸ σωστό. Ἕνα δὲν πάει ὅπως τὸ θέλει, ὅπως τὸ θαρρεῖ, ἀμέσως ὅλα γιὰ πέταμα. Ὄχι δά! Δὲν εἶναι πάλι καὶ τόσο τὸ κακό. Μὰ κι ἀγιάτρεφτο νἄτανε τὸ κακό μας, πρῶτος ὅρος, νομίζω, νὰ μὴν τὸ κρύφτουμε, γιατὶ ἄλλη ἐλπίδα δὲν ἔχουμε νὰ γιατρέψουμε μιὰν ἀρρώστια, παρὰ σὰν τὴ διαγνωστικέψουμε νὰ δοῦμε ποιὰ εἶναι καθαφτό. Βάση τῆς γιατρικῆς ἡ διαγνωστική. Μᾶς λείπουνε πολλά· πρέπει νὰ τἀποχτήσουμε· γιὰ νὰ τἀποχτήσουμε ὅμως, ἀνάγκη νὰ βλέπουμε τὶ μᾶς λείπει. Ἐμεῖς ἔχουμε τὸ ἀντίθετο σύστημα, δηλαδὴ νὰ σκεπάζουμε τὰ χρυσά μας τὰ ψεγαδάκια, μὴν τύχῃ, λέει, καὶ τὰ μάθουνε οἱ ξένοι ἀπὸ μᾶς. Ἀπὸ μᾶς ἴσα ἴσα συφέρνει νὰ τὰ μάθουνε· θὰ ποῦνε· —«Νὰ λαὸς ποῦ δὲ φοβᾶται τὴν ἀλήθεια». Κι ἀμέσως μᾶς σέβουνται, γιατὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπη τῆς ἀλήθειας θὰ φανῇ κι ὁ πολιτισμός μας, ἐνῷ θέλοντας νὰ δείξουμε πολιτισμὸ μὲ τὶς φαφλαταριὲς ἢ μὲ τὰ ψέματα, θὰ γίνουμε τὸ καταφρόνιο τοῦ κόσμου. Ἄλλη πολιτικὴ ἀπὸ τὴν ἀλήθεια δὲν ὑπάρχει· κερδεμένος μὲ τὴν ἀλήθεια κι' ὁ πατριωτισμός. Νὰ φωνάζουμε τὶς ἁμαρτίες μας, ὄχι νὰ τὶς βαφτίζουμε ἀρετές. Τάχα, σὰ νὰ μὴ μᾶς ἤξεραν οἱ Ἐβρωπαῖοι, σὰ νὰ μὴ μᾶς κατάλαβαν καὶ σὰ νὰ γελούσαμε τὴν Ἐβρώπη! Μπροστὰ στὴν Ἐβρώπη, ἂν εἶχε βγῇ πρῶτα Ρωμιὸς νὰ μᾶς σατυρίσῃ, δὲ θἄγραφε τὰ βιβλία του ὁ Ibout, ἢ θὰ τἄγραφε γιὰ νὰ μᾶς δοξάσῃ. Ἀθρωπους στὸν κόσμο δὲν εἶδα νὰ κατηγοριοῦνται δημόσια, ὅπως τὸ συνηθίζουνε οἱ Γάλλοι κάθε στιγμή. Γιὰ τοῦτο προδέβει τὸ ἔθνος καὶ πάει. Ἐμεῖς τἀποφασίσαμε ἀλλιῶς καὶ διάβασα τώρα τελεφταῖα στὰ Πάτρια, πῶς μήτε οἱ φημερίδες δὲν πρέπει νὰ βάζουνε τὰ κακά μας, ἐπειδὴ ἄξαφνα μπορεῖ, ποῦ λέγαμε, τοῦ ξένου τὸ μάτι νὰ τἀρπάξῃ, καὶ τότες χαθήκαμε. Δὲν τὸ βρίσκετε νόστιμο; Ἐγὼ τὸ βρίσκω καὶ πολὺ ὠφέλιμο, γιατὶ κοιτάξετε· ὁ ξένος, ἃ δὲν εἶναι κουφός, θἄκουσε κάπου πῶς ὁ ἄθρωπος παντοῦ, ὅσο τέλειο κι ἂν τονὲ στοχαστοῦμε, θἄχῃ τὶς ἀναποδιές του. Σὲ μᾶς δὲ θὰ δῇ καμιά. Λοιπὸν ἢ θὰ πῇ πῶς εἴμαστε ὁ καθένας ἀριστουργημένοι ἀπὸ τὸν Πλάστη, καὶ θὰ προσμένῃ νὰ τὸ φανερώσουμε καὶ στὸ φέρσιμό μας, ἢ θὰ συλλογιστῇ πῶς ἀφοῦ σωπαίνουμε ὁλότελα γιὰ τὰ φταιξίματά μας, θἆναι ἀλογάριαστα καὶ ντρεπόμαστε νὰ θορυβώσουμε τὸ παραμικρό, γιατὶ θἄμαστε ἀπὸ τὴν κορφὴ στὰ νύχια ὅλο γρουσουζιά.

(Στἄλλο φύλλο τελειόνει)